

Van data voor verantwoord- naar samen verantwoord-elijk

Roos Van Gasse

roos.vangasse@uantwerpen.be

1

Vandaag

- **Introductie**
- **(Transitie)beslissingen**
- **Datagebruik voor professionele beslissingen**
- **Kennis opbouwen met behulp van data**
- **Het gevaar van confirmation bias**
- **Reflectie**

2

2

Wat zijn data?

- Alle gegevens die beleid en praktijk kunnen informeren
  - Kwalitatief (klasobservaties, gesprekken met ouders, ...)
  - Kwantitatief (klastoetsen, gestandaardiseerde toetsen)
- Zolang ze doelgericht verzameld zijn (niet reactief / ad hoc)

3

Introductie

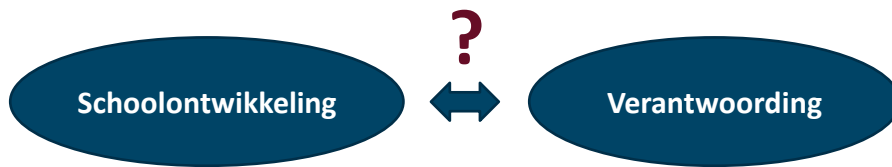
Denk na over 3 beslissingen die je de afgelopen maand over leerlingen hebt gemaakt.

- *In hoeverre heb je data gebruikt in dit beslissingsproces?*
- *Wat waren de redenen waarom je data hebt gebruikt?*

4

Redenen voor datagebruik

5

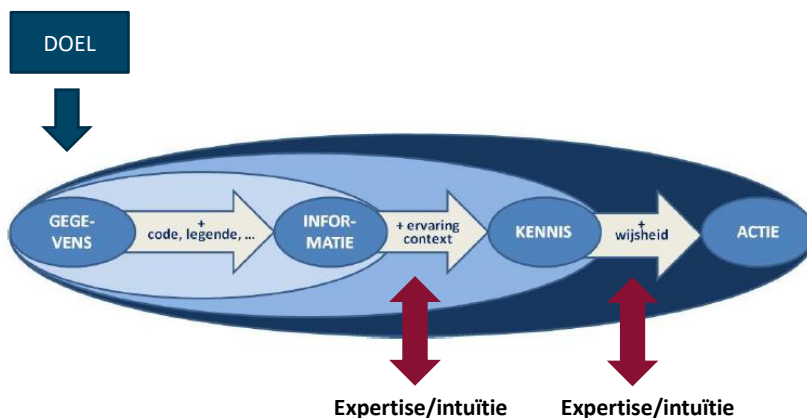
Datagebruik: historisch

- Context van centrale toetsing
- Van **verantwoordingsperspectief** ...
  - “Kunnen we aantonen dat we goede dingen doen?”
  - “Kunnen we aantonen dat we dingen goed doen?”
- ...naar **schoolontwikkelingsperspectief**
  - “Doen we de goede dingen?”
  - “Doen we de dingen goed?”

6

Kennis opbouwen met behulp van data

7

Datagebruik voor professionele beslissingen

Wat is datagebruik?

Data staan NIET
centraal

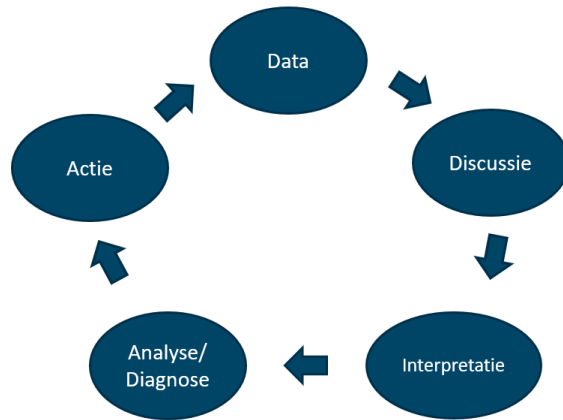
Vanuit een voorliggend probleem of **doel**

- Verzamelen en bediscussiëren van data
- Interpreteren
- Diagnose stellen
- Actie ondernemen

8

Kennis opbouwen met behulp van data

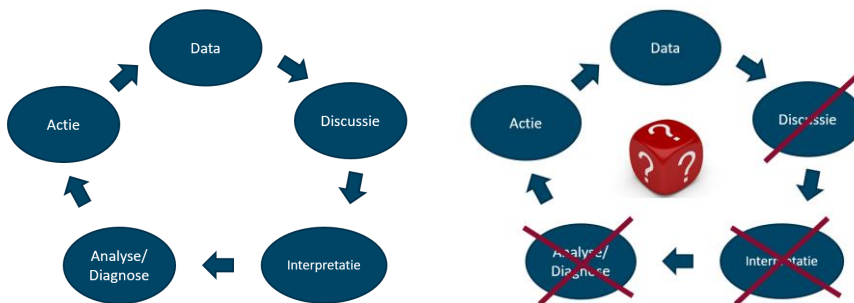

9

9

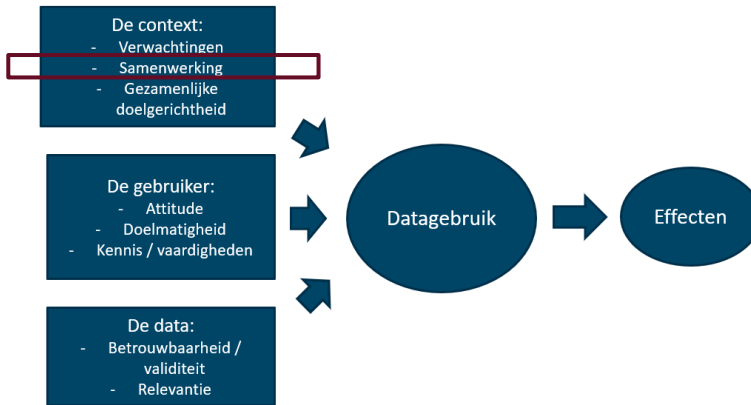
Datagebruik in praktijk

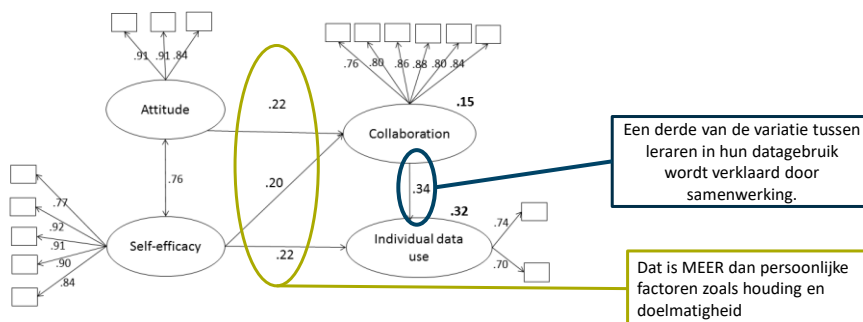
10

10

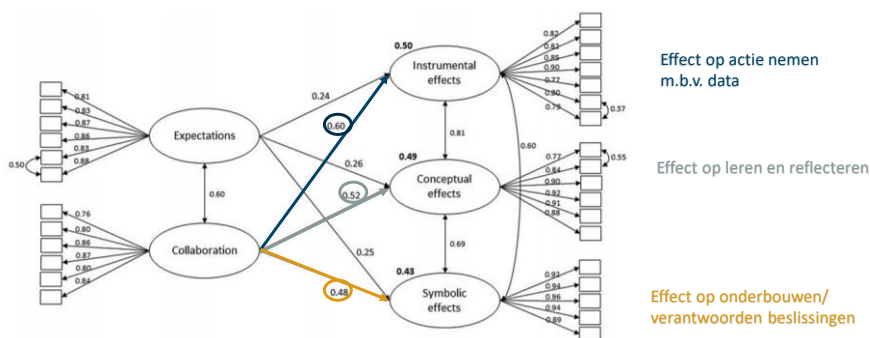
Leraren die meer samenwerken rond datagebruik, blijken ook zelf meer data te gebruiken

Van Gasse et al. (2016)

Samenwerking rond datagebruik is gerelateerd aan positieve effecten op school

Van Gasse et al. (2017)

13

Team	N students in class?	Discussion and interpretation (%)	Diagnosis (%)	Action (%)
1	8	3 (37.5)	0 (0)	1 (12.5)
2	9	5 (55.6)	5 (55.6)	5 (55.6)
3	10	2 (20.0)	1 (10.0)	1 (10.0)
4	5	2 (40.0)	1 (20.0)	2 (40.0)
5	8	7 (87.5)	5 (62.5)	4 (50.0)
6	8	1 (12.5)	1 (12.5)	1 (12.5)
7	6	4 (66.7)	4 (66.7)	1 (16.7)
8	5	5 (100)	4 (80.0)	2 (40.0)
9	8	0 (0)	0 (0)	0 (0)
10	4	4 (100)	3 (75.0)	3 (75.0)
11	16	4 (25.0)	3 (18.8)	3 (18.8)
12	10	6 (60.0)	5 (50.0)	6 (60.0)
13	18	13 (72.2)	6 (33.3)	13 (72.2)
14	5	2 (40.0)	2 (40.0)	0 (0)
15	5	4 (80.0)	4 (80.0)	4 (80.0)
16	9	4 (44.4)	4 (44.4)	4 (44.4)
17	5	1 (20.0)	0 (0)	1 (20.0)
Average		50.7%	38.2%	35.7%

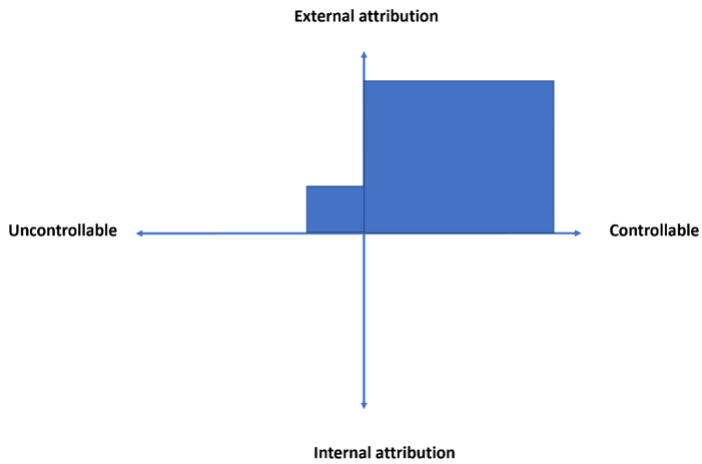
Datagebruik in klassenraden (SO)

14

14

Datagebruik in klassenraden (SO)

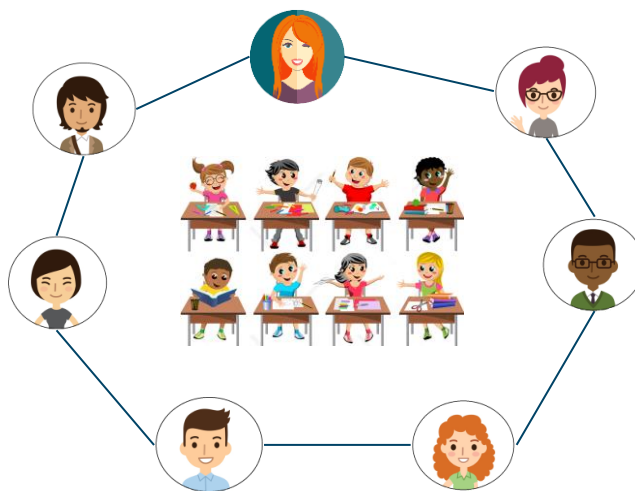

15

15

Samen verantwoordelijk voor leren?

16

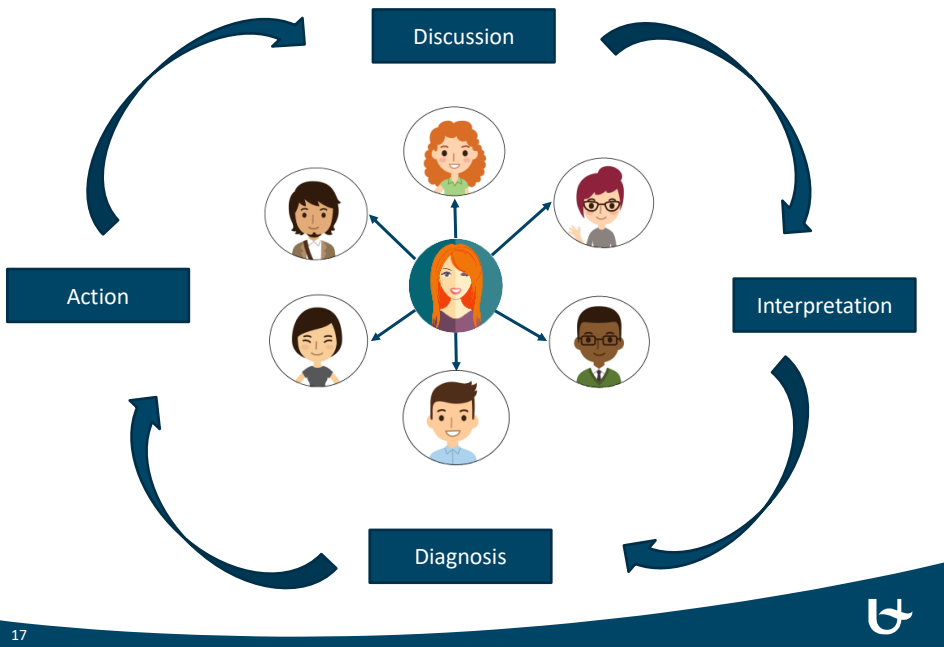
16

? #1

... in interactie?

17
17

! #1

Datagebruik vaak individueel, maar dynamisch

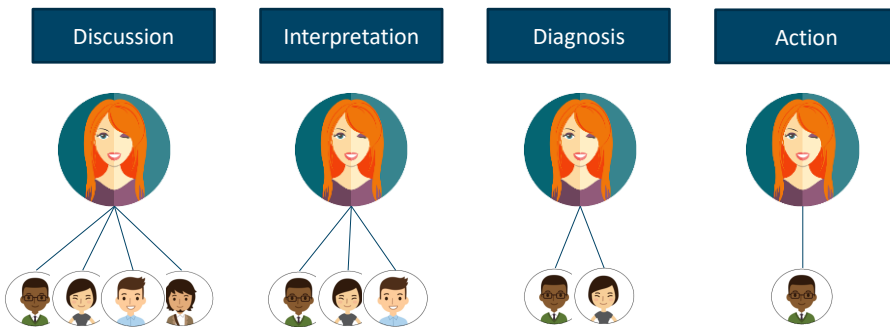
1,472

12

5

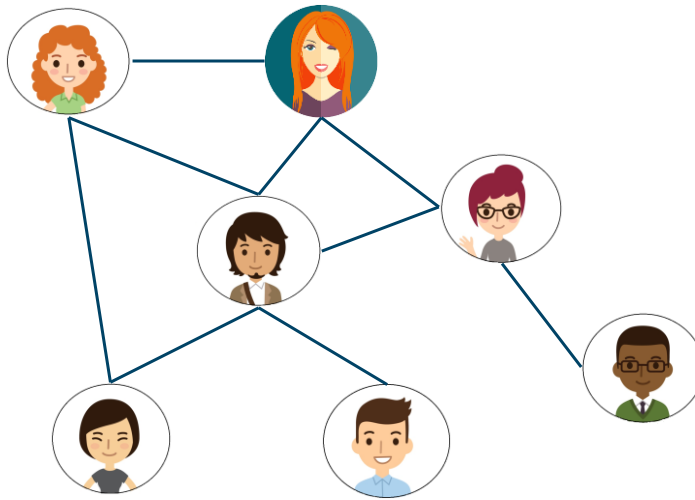

18
18

? #2

Welke interacties vinden plaats?

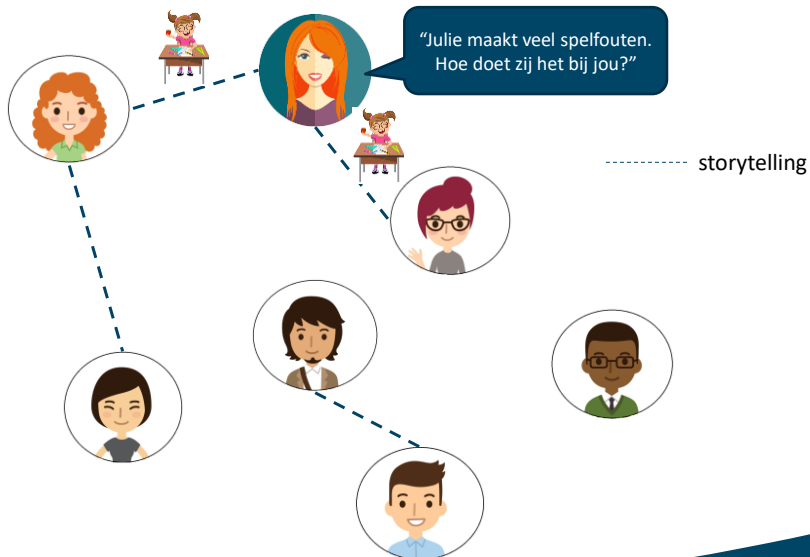
19

19

? #2

En wat gebeurt daarin?

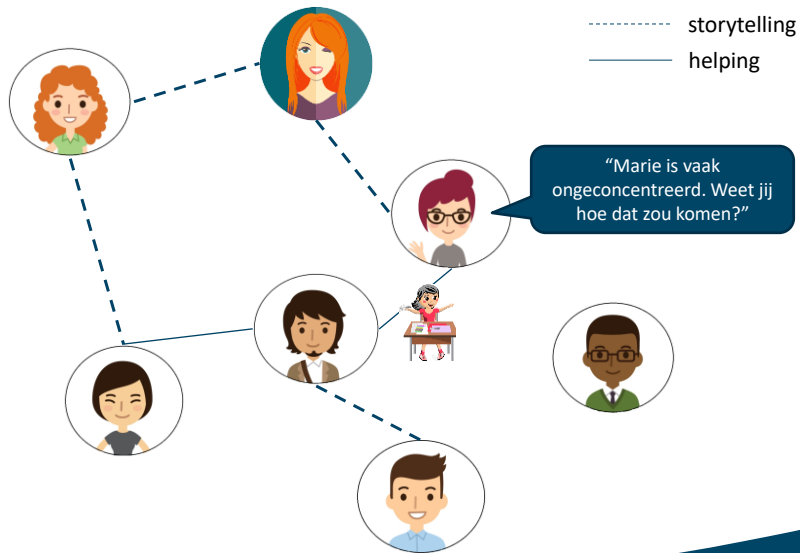
20

20

? #2

En wat gebeurt daarin?

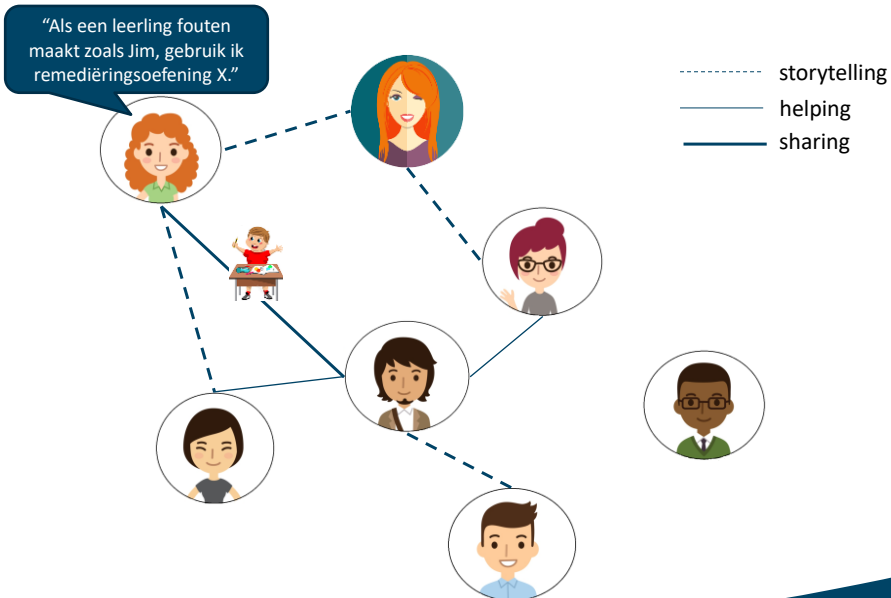
21

21

? #2

En wat gebeurt daarin?

22

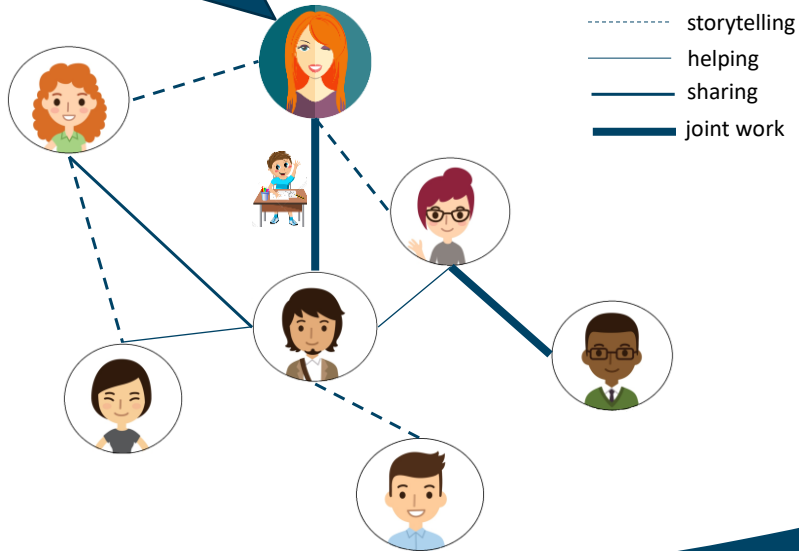

22

? #2

“Stellen we samen een actieplan op om Tom beter te leren schrijven?”

En wat gebeurt daarin?

23
23

! #2

Voornamelijk losse interacties

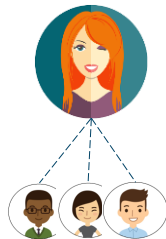
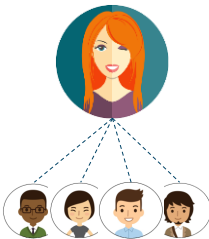

Discussion

Interpretation

Diagnosis

Action

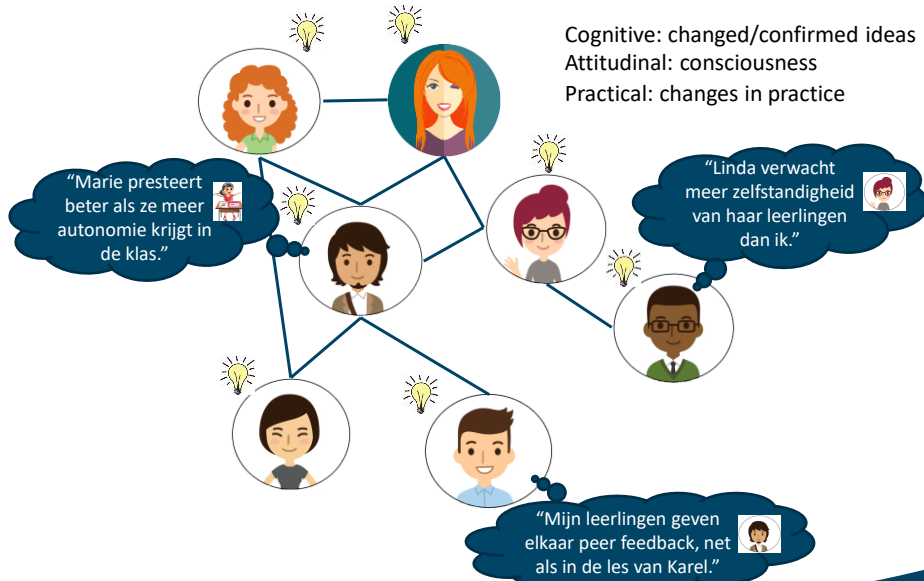
24
24

? #4

En wat leren leraren?

Cognitive: changed/confirmed ideas
Attitudinal: consciousness
Practical: changes in practice

25

25

! #4

Beperkte mate van leren

14

26

26

Formele interacties als hefboom

- Formele interacties kunnen informele interacties versterken
- Leraren zoeken informeel vaak dezelfde collega's op
- Zoeken naar tegengestelde opinies is vaak rijk (<-> Confirmation bias)

27

27

Confirmation bias

*“In 99% van de gevallen is het mijn intuïtie die me vertelt wanneer er iets mis is. **Er zijn altijd dingen die terugkomen en dan begin je die te herkennen. Zijn blik, attitude of een reactie** kan je doen terugdenken aan een leerling in het verleden. **En dan weet je hoe het toen ging.** Hoe zal ik het zeggen? Het is intuïtie, buikgevoel. **Als ze moeilijkheden met bepaalde zaken, weet je al dat het een probleem wordt.** Ik weet dat het vreemd klinkt, maar tijdens de eerste twee weken krijg ik een helder beeld van wie het zal halen en wie niet.” (leraar basisonderwijs)*

28

28

Confirmation bias

- Belang te starten met een open vizier (DOEL = kennis opbouwen over een leerling)
- Hoge verwachtingen t.a.v. alle leerlingen
- Ad hoc / reactief data verzamelen vermijden
- Zoeken naar 'tegengesteld' bewijs
- Andere perspectieven toelaten (samenwerken!)

29

29

Van verantwoord met data naar samen verantwoord-elijk

- ... vertrek vanuit duidelijke gezamenlijke doelen
- ... waardeer andere perspectieven (en zet ze goed in!)
- ... probeer zelfbevestiging te voorkomen
- ... deel verantwoordelijkheden

30

30

31